

Vorig jaar heb ik hier waargenomen een Zwarte Rat, die door een Hermelijn gegrepen werd en verscheurd, benevens een Wulp, die in een dennenboomtop zat. Nimmer heb ik zoo iets eerder ontdekt.

Borculo.

J. KUNST, Gemeenteveldwachter.

Onze Aalscholvers. — In de onlangs verschenen aflevering van *Ardea*, tijdschrift der Nederlandsche Ornithologische Vereeniging (Jaargang XVI, afl. 1) geeft de heer G. A. Brouwer de resultaten van zijn onderzoek aangaande het voorkomen van de Aalscholvers in Nederland. Hij komt tot de conclusie, dat deze prachtige, belangwekkende en onderhoudende vogel in ons land zijn ondergang tegemoet gaat. Bedroeg hun aantal in 1919 nog ruim 3000 paren, thans is dat reeds geslonken tot beneden de duizend. De vogels worden letterlijk te vuur en te zwaard verdeeld. De vestiging te Berkenwoude telde in 1925 over de duizend nesten; in 1926 waren er nog 5. Van het huis ten Donck zijn ze alle verdwenen. Ook de beroemde vestiging bij Lekkerkerk, een van de schoonste dierenlandschappen ter wereld, is gedaald van 1500 in 1919 tot 130 in 1926. Thans bestaat er in ons land nog slechts één groote aalscholver vestiging en wel bij Wanneperveen, aan de Giethoornsche plassen. Zij telde in 1926 tusschen de vierhonderd en vijfhonderd nesten. Bij Rumpst in de Betuwe was een aalscholverbosch met 300 nesten. Dan volgt Kruisland met 190 nesten, Lekkerkerk met 130, Gaasterland, Huize Rys met 40, Vught met een kleine twintig. De Biesbosch met zeventien, Berkenwoude met 5, Asperen met 3 of 4 en misschien nog een enkele op het Zwanewater. Dat is alles, en wie weet wat er nu nog weer gebeurt.

Het komt ons voor, dat hier de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten met alle kracht moet ingrijpen en dat ieder vogelvriend en ieder die ons heerlijk, oorspronkelijk Nederlandsch landschap waardeert, haar naar vermogen moet bijstaan, om te verhoeden, dat ons land beroofd wordt van een van zijn belangrijkste bewoners. JAC. P. THUSSE.

De Nijverheid en het Nationaal Park. — Ieder bezoeker van St. Moritz kent natuurlijk den stuwdam in de Inn beneden het Meer, juist aan het begin van de Innschlucht, den dam, die waterkracht omzet in electrische energie. Hij stoort er een beetje, maar in onze oogen al niet meer buitengewoon erg. Maar ik zou Tyndall en Ruskin er wel eens over willen hooren. Deze dam is de eerste van veel dergelijk gedoe in het Engadin en omgeving. Bovenop de Bernina hebben het Zwarte en het Witte Meer er aan moeten gelooven en sinds eenige jaren is een concessie-aanvraag in behandeling over de electrificatie van de Silser-See.

Thans komt in het Jaarverslag van den Zwitserschen Bond voor Natuurbescherming (*Schweizerische Blätter für Naturschutz*. Jahrgang II Heft II, pag. 39) het bericht, dat er een concessie-aanvraag is ingekomen, om het heele Engadin onder water te zetten en een tweede tot stichting van een electriciteitsbedrijf Beneden-Engadin. De eerste concessie zullen we voorloopig laten rusten. De tweede komt hierop neer, dat er een stuwdam gebouwd zal worden bij Scanfs, een tweede bij Zerne, een derde aan de samenvloeiing van Spöl en Ofenbach, een vierde bij Guarda. Bovendien zou de hoogvlakte aan den top van den Munt-Baseglia ingericht worden tot een hoog-reservoir. Die hoogvlakte heet Macun, er liggen een paar meertjes in en langs den zuidrand heb je dat aardige strookje eeuwige sneeuw van de kruin van den Munt Baseglia. Die meertjes hebben hun afloopen door aanvankelijk flauw hellend, drassig en steenig gebied met een weelde van alpenbloemen. Ofschoon Macun niet in het Nationalpark zelf ligt, vormt het toch een der belangrijkste schoonheden van het gebied. Spöl en Ofenbach liggen wel in het Nationalpark, vormen een voornaam gedeelte er van.

Nadere bijzonderheden omtrent de grootte en de diepte van de stuwmeren ontbreken nog. Alleen zien we, dat het meer bij Scanfs 25 h.a. groot zal worden. Het Ofenbachmeer zou zeker veel grooter worden en een groot deel van het Nationalpark wegvagen. Zoodra we de kaarten van de plannen in handen krijgen kunnen we nagaan hoezeer het landschap wordt geschonden. Het zou nog kunnen meevallen.

Maar dit staat vast: het Zwitsersche Nationalpark is niet veilig. Het is door den Bond *gehuurd* van de gemeenten Zerne en Schuls en diezelfde gemeenten kunnen hun gronden

na afloop van den huurtermijn verhuren of verkoopen aan wie ze willen en wie hun het grootste onmiddellijk voordeel biedt.

De concessies zijn nog niet verleend en zullen natuurlijk veel verzet ondervinden. Wij Nederlanders hebben gaandeweg het Zwitsersche Nationalpark leeren waardeeren en kunnen niet onbewogen aanzien, dat deze grootsche eenzaamheid met zijn rijke planten- en dierenwereld en fraaie landschapsvormen zou worden verindustrialiseerd. Er is waarlijk elders in Zwitserland nog wel genoeg „witte steenkool" voorradig.

Ook leeren wij hieruit, dat een natuurmonument pas veilig mag heeten, wanneer het in vol bezit is van de natuurbeschermers. Op een gegeven oogenblik kunnen Gemeente, Provincie en Rijk blaken van ijver voor het behoud van Natuurschoon, maar wanneer de tijdsomstandigheden het meebrengen, dan bestaat er altijd een kwade kans dat zij — misschien met betuiging van leedwezen — toch het natuurschoon meenen te moeten opofferen aan Belangen.

Wij zijn zeer benieuwd, hoe het daar verder in het Engadin zal afloopen.

T.

De Heide en de Honigbij. — Dit is een vraagstuk, dat mij den laatsten tijd bezig houdt. De bijenteelt is een belangrijk bedrijf, meestal geen hoofdbedrijf, maar een bijwerkje, dikwijls een liefhebberijwerkje, dat behalve veel genoegen, ook voordeel geven kan. Bij dat directe voordeel komt dan nog het indirecte voordeel, dat de bijen de bloemen bestuiven. Onze fruitteelt zou het niet zonder de bijen kunnen stellen en de bijen kunnen alweer niet buiten de heide. De heidedracht geeft den imker het meeste voordeel en maakt het, direct of indirect, mogelijk dat het volk den winter door komt.

De vraag rijst, wat er met onze bijen gebeuren zou, wanneer al de heide eens werd ontgonnen. Een andere vraag is deze: hoeveel heide moeten we op zijn minst behouden opdat wij genoeg bijen kunnen hebben, om de vruchtboomen, bessenstruiken en wat dies meer zij, te bestuiven.

Ik heb een paar jaargangen van het Maandblad voor Bijenhouders doorgewerkt om een antwoord te vinden op deze vragen; maar tevergeefs. Wel vind ik een verzuchting uit Brabant, dat de ontginningen de honigopbrengst al belangrijk hebben verminderd. Ook wordt beweerd, dat wij tegenwoordig niet genoeg bijen in ons land hebben, om onze vruchtboomen en vruchtheesters behoorlijk te bestuiven. Getallen ontbreken evenwel.

Een paar bruikbare getallen vind ik echter in Bischoff's Biologie der Hymenopteren en wel dat voor het bijeenbrengen van 1 KG. honig vereischt worden zes miljoen bloempjes van de roode klaver of vijf miljoen wikkebloempjes of 1 miljoen zeshonderdduizend acaciabloemen. De heidebloem heeft minder honig dan de roode klaver, we mogen wel aannemen dat voor 1 KG. honig tienmillioen heidebloempjes noodig zijn. Stellen we een goed gelukte heidedracht op 30 KG. dan komen we op 300.000.000 heidebloempjes per korf. Hoeveel bijenvolken hebben we in Nederland, hoeveel heidebloempjes bloeien er per vierkante Meter hei? Hoeveel goede vliegdagen voor de bijen levert onze nazomer?

Het probleem is niet eenvoudig. Er komen nog wel meer factoren bij te pas dan de hier bovengenoemde, maar mij dunkt een scherpzinnig, geduldig en vlijtig onderzoeker kan het toch wel klaar spelen. Laat ons dezen zomer onze krachten er eens aan wijden. Het zou wel eens kunnen blijken, dat wij in het belang van de bijenteelt en dus in het belang van de fruitteelt van Groningen tot Heerlen toe een twintigtal heidevelden elk ter grootte van duizend H.A. moeten behouden. En, let wel, behouden als heide. Wanneer we de heide ongestoord laten verandert zij licht in bosch, maar dat mag dan niet in het belang van de bijenteelt. We zullen er dan toe moeten komen, om de heide te behouden, zooals zij in den loop der eeuwen altijd behouden is: door slechte ontwatering, door schapeteelt, door afplaggen.

De zorg voor het algemeen welzijn brengt je soms tot rare conclusies.

Maar heusch, vertel nu ook eens, wat ge werkelijk van deze dingen weet of denkt. T.

De Vogels en de IJsheiligen. — Over het algemeen hebben ze zich er niet zoo heel veel van aangetrokken. De nachtegalen zongen aanhoudend dag en nacht en op 13 Mei zong de spotvogel dat het een lust was. Ook tuinfluiter, baamsluiper, zwartkop-grasmusch gaven zich niet gewonnen. Ook noteerde ik nog drukken zang van pimpelmees, hegge-